

Marija Karanikić Mirić
OBLIGACIONO PRAVO

PRAVNA BIBLIOTEKA

Edicija
UDŽBENICI I PRIRUČNICI

Urednik
Mijodrag Radojević

Recenzenti:
Prof. dr Miodrag Orlić
Prof. dr Tatjana Josipović
Prof. dr Damjan Možina

Glavni i odgovorni urednik
Mladen Šarčević

Marija Karanikić Mirić

OBLIGACIONO PRAVO

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	21
OSNOVNA LITERATURA	25
PREDGOVOR	33
PLAN	35

GLAVA PRVA

POJAM I IZVORI OBLIGACIONOG PRAVA

1. Pojam obligacionog prava	37
2. Formalni izvori obligacionog prava	39
2.1. Pojam formalnih izvora obligacionog prava	39
2.2. Formalni izvori obligacionog prava u Srbiji	41
2.3. Kodifikacija obligacionog prava u Srbiji	48
2.3.1. Period između dva svetska rata	50
2.3.2. Period pravne praznine (1946–1978)	52
2.3.3. Skica za zakonik o obligacijama i ugovorima (1969)	54
2.3.4. Zakon o obligacionim odnosima (1978)	56
2.4. Reforma obligacionog prava u Srbiji	59

GLAVA DRUGA

NAČELA OBLIGACIONOG PRAVA

1. Pojam pravnih načela	63
2. Osnovna načela ZOO	66
2.1. Načela koja se odnose na zakonodavnu tehniku	67
2.1.1. Načelo jedinstvenog regulisanja obligacionih odnosa	67
2.1.2. Načelo dispozitivnog karaktera zakonskih odredaba	70
2.2. Načela obligacionih odnosa	73
2.2.1. Načelo ravnopravnosti strana u obligacionom odnosu	73
2.2.2. Načelo autonomije volje	75
2.2.3. Načelo savesnosti i poštenja	82
2.2.4. Načelo jednake vrednosti uzajamnih davanja	87
2.2.5. Načelo zabrane zloupotrebe prava	89
2.2.6. Načelo zabrane prouzrokovanja štete	92
2.2.7. Načelo integralne naknade štete	94
2.2.8. Načelo dužnosti ispunjenja obaveza	96
2.3. Načela koja nemaju izričit zakonski izraz	97
2.3.1. Načelo pravičnosti	97
2.3.2. Načelo pravne sigurnosti	99

GLAVA TREĆA

POJAM OBLIGACIJE

1. Obligacija kao pravni odnos	103
2. Poreklo reči	104
3. Razvitak pojma	105
4. Obligacija i obligacioni odnos	108
5. Pravne osobine obligacije	111
5.1. Subjekti obligacije	111
5.2. Predmet obligacije	113
5.3. Dejstvo obligacije	116
5.4. Relativan karakter obligacije	117
5.5. Pravna zaštita obligacije	120

GLAVA ČETVRTA

VRSTE OBLIGACIJA

1. Podele obligacija	123
2. Poslovne i neposlovne obligacije	124
3. Pozitivne i negativne obligacije	124
4. Trenutne i trajne obligacije	126
5. Lične i nelične obligacije	128
6. Civilne i prirodne (prirodne) obligacije	129
7. Obligacije cilja (rezultata) i obligacije sredstva	133
8. Novčane i nenovčane obligacije	135
9. Individualne i generične obligacije	144
10. Deljive i nedeljive obligacije	147
11. Podeljene i solidarne obligacije	149
11.1. Zakonski režim pasivnih solidarnih obligacija	152
11.1.1. Prebijanje	153
11.1.2. Otpuštanje duga	153
11.1.3. Prenov	154
11.1.4. Poravnanje	154
11.1.5. Sjedinjenje	154
11.1.6. Docnja i zastarelost	155
11.1.7. Pravni odnosi posle isplate	155
11.2. Zakonski režim aktivnih solidarnih obligacija	156
12. Kumulativne, alternativne i fakultativne obligacije	157

GLAVA PETA

IZVORI OBLIGACIJA

1. Pojam izvora obligacija	165
2. Osnovne vrste izvora obligacija	166

Odeljak prvi

UGOVOR

Poglavlje prvo

POJAM I VRSTE UGOVORA

1. Pojam ugovora	168
2. Podele ugovora	173
2.1. Imenovani i neimenovani ugovori	173
2.2. Formalni i neformalni ugovori	178
2.3. Ugovori obvezivanja i ugovori raspolaganja	181
2.4. Jednostrano-obavezni i dvostrano-obavezni ugovori	181
2.5. Teretni i dobroćini ugovori	183
2.6. Ugovori s trenutnim izvršenjem i ugovori s trajnim izvršenjem	186
2.7. Komutativni i aleatorni ugovori	188
2.8. Ugovori zaključeni s obzirom ili bez obzira na lična svojstva ugovornika	190
2.9. Kauzalni i apstraktni ugovori	192
2.9.1. Istorijski i uporedni kontekst apstraktnih ugovora	195
2.10. Glavni i sporedni ugovori	197

Poglavlje drugo

OPŠTI USLOVI ZA ZAKLJUČENJE UGOVORA

1. Sposobnost ugovaranja	200
1.1. Poslovna sposobnost fizičkog lica	200
1.1.1. Poslovna sposobnost maloletnika	200
1.1.2. Punoletna lica lišena poslovne sposobnosti	203
1.1.3. Ugovori poslovno nesposobnog lica	204
1.2. Poslovna sposobnost pravnog lica	206
1.3. Zastupanje	208
1.4. Osnov ovlašćenja za zastupanje	211
1.5. Punomoćje	212
2. Saglasnost izjavljenih volja	214
2.1. Pojam saglasnosti izjavljenih volja	214
2.2. Obim saglasnosti izjavljenih volja	214
2.3. Saglasnost trećeg lica za zaključenje ugovora	218
2.4. Predugovorna faza (pregovori)	220
2.5. Predugovorna odgovornost	224
2.6. Odsustvo pregovora (ugovori po pristupu)	229
2.7. Predugovor	236
2.8. Ponuda	243
2.8.1. Nameravano pravno dejstvo ponude	245
2.8.2. Opozivost ponude u uporednom pravu	246
2.8.3. Opozivost ponude u srpskom pravu	248
2.8.4. Povlačenje i opoziv ponude	249
2.8.5. Pravno dejstvo izjave o opozivu neopozive ponude	251

2.8.6.	Uslovi za punovažnost ponude	252
2.8.6.1.	Bitni elementi budućeg ugovora	253
2.8.6.2.	Namera zaključenja ugovora (<i>animus contrahendi</i>)	255
2.8.6.3.	Paralelizam formi	256
2.8.7.	Način na koji ponudilac izjavljuje volju	258
2.8.8.	Izlaganje robe s označenjem cene	260
2.8.9.	Opšta ponuda (ponuda javnosti)	261
2.9.	Poziv na ponudu	263
2.10.	Prihvat ponude	266
2.11.	Problem nenaručenih pošiljaka	270
2.12.	Vreme i mesto zaključenja ugovora	272
2.13.	Dinamika zaključenja ugovora (podsetnik)	273
2.14.	Mane volje	275
2.14.1.	Pojam mane volje	275
2.14.2.	Zabluda	277
2.14.2.1.	Pojam zablude	277
2.14.2.2.	Bitna zabluda	278
2.14.2.3.	Nesporazum	284
2.14.3.	Prevara	285
2.14.4.	Pretnja	290
2.14.4.1.	Fizička prinuda	294
3.	Predmet ugovora	295
3.1.	Predmet ugovora i predmet obaveze	295
3.2.	Predmet ugovorne obaveze	298
3.3.	Predmet ugovora	300
3.4.	Sadržina ugovora	301
3.5.	Osobine predmeta ugovorne obaveze	303
3.5.1.	Predmet mora biti moguć	304
3.5.2.	Predmet mora biti dopušten	306
3.5.3.	Predmet mora biti određen ili odrediv	308
4.	Osnov (kauza) ugovora	309
4.1.	Kauza u rimskom pravu	310
4.2.	Francuska učenja o kauzi	312
4.3.	Francuski uticaj na druga zakonodavstva	313
4.4.	Reforma francuskog obligacionog prava i napuštanje kauze	314
4.5.	Pravni sistemi koji ne poznaju kauzu	316
4.6.	Kauza u savremenom srpskom pravu	317
4.7.	Pravni značaj kauze u našem pravu	323
5.	Forma ugovora	324
5.1.	Pojam forme ugovora	324
5.2.	Pojavni oblici forme ugovora	326
5.2.1.	Usmena forma	326
5.2.2.	Realna forma	327
5.2.3.	Pismena forma	330

5.2.3.1.	Obična pismena forma	330
5.2.3.2.	Kvalifikovana pismena forma	333
5.2.3.2.1.	Forma javno overene (legalizovane) isprave	334
5.2.3.2.2.	Forma javno potvrđene (solemnizovane) isprave	335
5.2.3.2.3.	Forma javno sastavljene ispravne	337
5.2.4.	Elektronska forma	338
5.3.	Svrha forme	340
5.4.	Poreklo (izvor) zahteva forme	344
5.4.1.	Zakonska forma	344
5.4.2.	Ugovorena forma	347
5.5.	Pravni značaj forme	350
5.5.1.	Konstitutivna (bitna) forma	350
5.5.2.	Dokazna forma	351
5.5.3.	Forma kao prost dokaz	352
5.6.	Paralelizam formi	352

Poglavlje treće

TUMAČENJE UGOVORA

1.	Pojam i vrste tumačenja ugovora	354
2.	Zakonska pravila o tumačenju ugovora	356

Poglavlje četvrto

PRAVNA DEJSTVA UGOVORA

1.	Uopšteno o pravnim dejstvima ugovora	361
2.	Dejstvo ugovora među ugovornicima	365
3.	Posebna dejstva dvostranih ugovora	367
3.1.	Prigovor neispunjenja ugovora	369
3.2.	Odgovornost za nedostatke ispunjenja	371
3.2.1.	Odgovornost za materijalne nedostatke ispunjenja	373
3.2.1.1.	Pojam i uslovi odgovornosti za materijalne nedostatke ispunjenja	373
3.2.1.2.	Pravne posledice postojanja materijalnog nedostatka	380
3.2.1.3.	Odgovornost za saobraznost u potrošačkom pravu	383
3.2.2.	Garancija za ispravno funkcionisanje prodate stvari	385
3.2.3.	Odgovornost za pravne nedostatke ispunjenja	388
3.2.3.1.	Pojam odgovornosti za pravne nedostatke ispunjenja (evikcija)	388
3.2.3.2.	Vrste evikcije	390
3.2.3.3.	Uslovi za zasnivanje odgovornosti za pravne nedostatke	392
3.2.3.4.	Pravne posledice evikcije	394
3.2.3.5.	Nemogućnost da se ostvari svrha ugovora	395

3.2.3.6.	Ugovorno ograničenje ili isključenje odgovornosti za pravne nedostatke	396
3.2.3.7.	Gubitak prava	397
3.2.3.8.	Obaveza prodavca da sam ne uznemirava kupca	397
3.2.3.9.	Prodaja tuđe stvari	398
3.2.3.10.	Odgovornost za pravne nedostatke u potrošačkom kontekstu	398
3.3.	Nemogućnost ispunjenja ugovorne obaveze	398
3.3.1.	Pojam nemogućnosti ispunjenja	398
3.3.2.	Pravne posledice nemogućnosti ispunjenja	401
3.3.3.	Uticaj naknadne nemogućnosti ispunjenja na dvostrano-obavezne ugovore	401
3.3.3.1.	Nemogućnost ispunjenja za koju nije odgovorna nijedna strana	402
3.3.3.2.	Nemogućnost ispunjenja za koju je odgovorna druga strana	404
3.4.	Raskidanje ili izmena ugovora zbog promenjenih okolnosti	406
3.4.1.	Poreklo ustanove	406
3.4.2.	Otežano ispunjenje ugovorne obaveze	408
3.4.3.	Nemogućnost da se ispuni svrha ugovora	409
3.4.4.	Sudska revizija kao alternativa raskidu	410
3.4.5.	Promenjene okolnosti u srpskom pravu	411
3.4.5.1.	Pravila ZOO o promenjenim okolnostima	412
3.4.5.2.	Pravne posledice promenjenih okolnosti u sistemu ZOO	415
3.4.5.3.	Dispozitivnost zakonskog režima	416
3.4.5.4.	Posebna zakonska pravila o promenjenim okolnostima	417
3.5.	Prekomerno oštećenje	419
3.6.	Zelenaški ugovor	424
4.	Dejstvo ugovora prema trećim licima	429
4.1.	Pojam i načelni pravni položaj trećih lica	429
4.2.	Stipulacija za trećeg	431
4.2.1.	Ugovor u korist trećeg lica	431
4.2.1.1.	Ugovor o ispunjenju trećem licu (nepravi ugovor u korist trećeg)	437
4.2.1.2.	Oslobađajući ugovor u korist trećeg lica	437
4.2.2.	Ugovor o zaštiti trećih lica	438
4.2.3.	Obećanje radnje trećeg lica	439
4.2.3.1.	Obećanje sopstvenog zalaganja	440

Poglavlje peto

PRESTANAK UGOVORA

1.	Prestanak ugovora i prestanak obaveza	442
2.	Na koje sve načine prestaju ugovori	443
3.	Prestanak ugovora u srpskom pravu (pregled)	445

4. Plan daljeg izlaganja	446
5. Sporazumni raskid	447
6. Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	451
6.1. Pojam i poreklo raskida ugovora zbog neispunjenja	451
6.2. Raskid zbog neispunjenja po pravilima ZOO	455
6.3. Pravne posledice raskida zbog neispunjenja	462
7. Odustanak potrošača	463
8. Nevažeci ugovori	466
8.1. Nepostojeći ugovori	468
8.1.1. Pojam i poreklo nepostojećih ugovora	468
8.1.2. Nepostojeći ugovori u sistemu ZOO	470
8.1.3. Neozbiljna izjava volje	473
8.1.4. Prividni ugovori	474
8.2. Ništavi ugovori	476
8.2.1. Pojam i razlozi ništavosti	476
8.2.2. Pravne posledice ništavosti	478
8.2.3. Naknadno osnaženje ništavog ugovora	480
8.2.4. Delimična ništavost	482
8.2.5. Nepravilne odredbe u potrošačkim ugovorima	485
8.2.6. Konverzija ništavog ugovora	486
8.3. Rušljivi ugovori	488
8.3.1. Pojam i razlozi rušljivosti	488
8.3.2. Pravo da se zahteva poništaj	490
8.3.3. Pravne posledice poništenja	492

Odeljak drugi

PROUZROKOVANJE ŠTETE

Poglavlje prvo

OPŠTA PITANJA

1. Pojam odgovornosti	493
2. Osnov odgovornosti	494
3. Predugovorna, ugovorna i vanugovorna odgovornost	497
4. Uslovi odgovornosti	499
5. Svrha odgovornosti	500
6. Načelo potpune (integralne) naknade	501
7. Opšti građanskopravni delikt	502
8. Odnos građanskopravne i krivičnopravne odgovornosti	503
9. Sektorska pravila o vanugovornoj odgovornosti	506
10. Vrste vanugovorne odgovornosti za štetu (pregled)	507

Poglavlje drugo

SUBJEKTIVNA ODGOVORNOST ZA ŠTETU

1. Uslovi za zasnivanje subjektivne odgovornosti	510
2. Šteta	511
2.1. Šteta u sistemu ZOO	511

2.2. Pojam štete	513
2.3. Imovinska (materijalna) šteta	514
2.4. Stvarna šteta	514
2.5. Izmakla korist	516
2.6. Predvidljiva i nepredvidljiva materijalna šteta	518
2.7. Pozitivni i negativni ugovorni interes	519
2.8. Neimovinska (nematerijalna, moralna) šteta	522
2.9. Nasledivost prava na naknadu neimovinske štete	527
2.10. Novčana naknada neimovinske štete	528
2.11. Pravo pravnog lica na naknadu neimovinske štete	528
2.12. Buduća moralna šteta	529
2.13. Posredna i neposredna šteta	529
3. Uzročnost	530
3.1. Pojam uzročnosti u pravu	530
3.2. Teorija adekvatne uzročnosti	532
3.3. Ostale teorije o uzročnosti	533
4. Krivica	538
4.1. Pojam krivice u sistemu ZOO	538
4.2. Merilo krivice	540
4.3. Sposobnost za rasuđivanje kao preduslov krivice fizičkog lica	541
4.4. Profesionalna krivica	542
4.5. Stepenuvanje krivice	543
4.6. Namera kao socijalni fakt	544
4.7. Pretpostavka krivice	546
4.8. Protivpravnost i krivica	548

Poglavlje treće

ODGOVORNOST ZA DRUGOG

1. Pojam, poreklo i vrste odgovornosti za drugoga	550
2. Odgovornost za maloletnike	554
3. Odgovornost staralaca za šticeenike	560
4. Odgovornost poslodavca za zaposlenog	563
4.1. Uslovi za zasnivanje odgovornosti poslodavca	566
5. Odgovornost pravnog lica za njegove organe	570
5.1. Uslovi za zasnivanje odgovornosti poslodavca	574

Poglavlje četvrto

ODGOVORNOST PO OSNOVU PRAVIČNOSTI

Pojam, poreklo i domašaj odgovornosti po osnovu pravičnosti	577
---	-----

Poglavlje peto

OBJEKTIVNA ODGOVORNOST

1. Pojam i poreklo objektivne odgovornosti	579
2. Opšta norma o objektivnoj odgovornosti	580
3. Odgovornost za opasnu stvar ili opasnu delatnost	583
3.1. Opasna stvar i opasna delatnost	583

3.2.	Odgovorno lice	583
3.2.1.	Imalac opasne stvari	587
3.2.1.1.	Protivpravno oduzimanje opasne stvari od imaoca	589
3.2.1.2.	Predaja opasne stvari trećem licu	590
3.2.2.	Lice koje se bavi opasnom delatnošću	592
3.3.	Osnov i uslovi odgovornosti	593
3.4.	Pretpostavka uzročnosti	594
3.5.	Oslobađajući razlozi	595
3.5.1.	Pojam i vrste oslobađajućih razloga	595
3.5.2.	Viša sila	596
3.5.3.	Ljudska radnja kao viša sila	599
3.5.4.	Tuđi delimičan doprinos nastanku štete	602
4.	Posebni slučajevi objektivne odgovornosti	603
4.1.	Odgovornost proizvođača stvari s nedostatkom	603
4.1.1.	Posebna pravila potrošačkog prava o odgovornosti proizvođača	607
4.2.	Odgovornost za štetu od motornog vozila	610
4.2.1.	Motorno vozilo kao opasna stvar	610
4.2.2.	Odgovornost po opštim pravilima o objektivnoj odgovornosti	611
4.2.3.	Odgovornost za sudar motornih vozila u pokretu	611
4.2.4.	Poreklo ustanove	614
4.2.5.	Obavezno osiguranje od odgovornosti	615
4.3.	Odgovornost za štetu od životinje	617
4.3.1.	Uloga životinje u štetnom događaju	617
4.3.2.	Odgovornost za štetu koju pričinu životinja	618
4.3.3.	Odgovornost za štetu koju pričinu životinja koja nema vlasnika	620
4.3.4.	Životinja kao instrument štete	621
4.3.5.	Šteta na životinji i šteta povodom povrede životinje	622
4.3.6.	Životinja kao titular pravom zaštićenog neimovinskog interesa	623
4.4.	Odgovornost za štetu od građevine	624
4.4.1.	Pojam građevine	624
4.4.2.	Zakonska pravila o odgovornosti u vezi s građevinom	624
4.4.3.	Građevina kao opasna stvar	625

Poglavlje šesto

POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI

1.	Odgovornost za akte javnog politički motivisanog nasilja	630
2.	Odgovornost organizatora priredbe	635
3.	Odgovornost zbog uskraćivanja neophodne pomoći	639
4.	Odgovornost u vezi s obavezom zaključenja ugovora	644
5.	Odgovornost u vezi s vršenjem poslova od opšteg interesa	646

Poglavlje sedmo**OSTALA PITANJA O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU**

1. Zahtev da se ukloni opasnost štete 649
2. Zastarelost prava na naknadu štete 650
3. Isključenje odgovornosti 654
  - 3.1. Nužna odbrana 655
  - 3.2. Stanje nužde 656
  - 3.3. Otklanjanje štete od drugoga 657
  - 3.4. Dozvoljena samopomoć 657
  - 3.5. Pristanak oštećenika 658
4. Odgovornost više lica za istu štetu 659

Poglavlje osmo**NAKNADA ŠTETE**

1. Naknada imovinske štete 661
  - 1.1. Posebna pravila o naknadi imovinske štete u slučaju smrti, telesne povrede ili oštećenja zdravlja 665
  - 1.2. Posebna pravila o naknadi imovinske štete u slučaju povrede časti i širenja neistinitih navoda 666
  - 1.3. Obim naknade imovinske štete 667
2. Naknada neimovinske štete 671

Odeljak treći**STICANJE BEZ OSNOVA**

1. Pojam i rimsko poreklo instituta 674
2. Opšta norma o sticanju bez osnova 676
3. Sticanje bez osnova u sistemu ZOO 677
  - 3.1. Uslovi za primenu pravila o sticanju bez osnova 680
  - 3.2. Sadržina obaveze iz sticanja bez osnova 683
  - 3.3. Pojedini slučajevi sticanja bez osnova 685
    - 3.3.1. Isplata nedugovanog 685
      - 3.3.1.1. Slučajevi koji se ne kvalifikuju kao isplata nedugovanog 688
    - 3.3.2. Verzija (neopravdano koristovanje tuđim) 689
  - 3.4. Vindikacija i kondikcija odnosno verzija 690

Odeljak četvrti**POSLOVODSTVO BEZ NALOGA**

1. Pojam i poreklo poslovodstva bez naloga 692
2. Poslovodstvo bez naloga u srpskom pravu 693
  - 2.1. Uslovi za primenu zakonskih pravila 694
  - 2.2. Obaveze poslovođe bez naloga 696
  - 2.3. Prava poslovođe bez naloga 696
  - 2.4. Odgovornost poslovođe bez naloga 697
  - 2.5. Vrste poslovodstva bez naloga 697

Odeljak peti

JEDNOSTRANA IZJAVA VOLJE

1. Jednostrana izjava volje kao izvor pravne obaveze	699
2. Neopoziva ponuda kao izvor obligacija	702
3. Javno obećanje nagrade	704
3.1. Opšta pravila o javnom obećanju nagrade	704
3.2. Konkurs	707
3.3. Zaključenje ugovora javnim nadmetanjem	708
4. Izdavanje hartija od vrednosti na donosioca	709
5. Legitimacioni papiri	710
6. Legitimacioni znaci	712

GLAVA ŠESTA

DEJSTVA OBLIGACIJA

Odeljak prvi

PRAVO NA ISPUNJENJE I ODGOVORNOST ZA POVREDU OBAVEZE

1. Pravna dejstva obaveza	713
2. Pravo poverioca da zahteva ispunjenje obaveze	716
2.1. Obligacionopravni zahtev	717
2.2. Standardi ponašanja u vršenju prava i obaveza	718
3. Odgovornost za štetu pričinjenu povredom obaveze (ugovorna odgovornost)	718
3.1. Pojam ugovorne odgovornosti	718
3.2. Uslovi za zasnivanje ugovorne odgovornosti	721
3.3. Konkurencija ugovorne i vanugovorne odgovornosti	722
3.4. Osnov ugovorne odgovornosti	723
3.5. Teorijski spor o pravnoj prirodi ugovorne odgovornosti	725
3.6. Osnov ugovorne odgovornosti u uporednom pravu	727
3.7. Osnov odgovornosti za štetu pričinjenu povredom obaveze sredstva	728
3.8. Obim ugovorne odgovornosti	730
3.9. Predvidljivost štete	732
3.10. Ugovorna odgovornost za neimovinsku štetu	736
4. Odgovornost za povredu dužnosti obaveštavanja	737
4.1. Predmet dugovanog obaveštavanja	737
4.2. Izvor dužnosti obaveštavanja	738
4.3. Postoji li opšta dužnost obaveštavanja	739
4.4. Pravne posledice povrede dužnosti obaveštavanja	740
5. Ugovorno pomeranje granica ugovorne odgovornosti	742
5.1. Proširenje ugovorne odgovornosti	743
5.2. Ograničenje i isključenje ugovorne odgovornosti	745

Odeljak drugi ZASTARELOST

1.	Pojam i svrha zastarelosti	749
2.	Opšta pravila o zastarelosti u našem pravu	751
2.1.	Dejstvo zastarelosti i dejstvo ispunjenja zastarele obaveze	752
2.2.	Vreme potrebno za zastarelost	753
2.3.	Zastoj zastarevanja	755
2.4.	Prekid zastarevanja	756
3.	Prekluzija i fatalno oročenje	757

Odeljak treći DOCNJA

1.	Pojam i vrste docnje	760
2.	Dužnička docnja	760
2.1.	Pojam dužničke docnje	760
2.2.	Uslovi za nastupanje dužnikove docnje	761
2.3.	Pravne posledice dužnikove docnje	763
2.4.	Prestanak dužnikove docnje (<i>purgatio morae</i>)	766
3.	Poverilačka docnja	766
3.1.	Pojam poverilačke docnje	766
3.2.	Uslovi za nastupanje docnje poverioca	767
3.3.	Pravne posledice docnje poverioca	769
3.4.	Prestanak poveriočeve docnje (<i>purgatio morae</i>)	769

Odeljak četvrti POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

1.	Pojam pobijanja dužnikovih pravnih radnji	771
2.	Istorijski i uporednopravni kontekst	772
3.	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji prema ZOO	774
3.1.	Pobijanje van stečaja	774
3.2.	Uslovi i pravno dejstvo pobijanja	777
4.	Ustanova vršenja dužnikovih prava	779

GLAVA SEDMA OBEZBEĐENJE OBLIGACIJA

1.	Pojam i vrste obezbeđenja obligacija	783
2.	Jemstvo	786
2.1.	Pojam jemstva	786
2.2.	Ugovor o jemstvu	787
2.3.	Razlikovanje jemstva od preuzimanja ispunjenja	788
2.4.	Razlikovanje jemstva od pristupanja dugu	789
2.5.	Razlikovanje jemstva od odgovornosti za drugoga	790
2.6.	Predmet jemčeve obaveze	790
2.7.	Pravne osobine jemstva	791

2.8. Obim jemčeve odgovornosti	794
2.9. Odnos poverioca i jemca	795
2.10. Odnos jemca i dužnika	798
2.11. Prestanak i zastarevanje jemčeve obaveze	800
3. Ugovorna kazna	800
3.1. Pojam ugovorne kazne	800
3.2. Sporazum o ugovornoj kazni	802
3.3. Vrste ugovorne kazne	805
3.3.1. Neprava ugovorna kazna	805
3.3.2. Ugovorna kazna za zadocnjenje, neispunjenje i manljivo ispunjenje	806
3.3.3. Ugovorna kazna kao odustanica	807
3.4. Odnos ugovorne kazne i naknade štete	808
3.5. Sudska kontrola visine ugovorne kazne	808
3.6. Funkcije ugovorne kazne	809
3.7. Kasatorna klauzula	810
3.8. Sudski penali	811
4. Odustanica	811
4.1. Pojam odustanice	811
4.2. Odustanica u sistemu ZOO	812
4.3. Razlikovanje odustanice od potrošačkog prava na odustanak	815
4.4. Pravna priroda odustanice	816
5. Kapara	816
5.1. Pojam kapare	816
5.2. Sporazum o kapari	816
5.3. Funkcije kapare	817
5.4. Dejstvo kapare	818
5.5. Kapara kao odustanica	819
5.6. Sudska kontrola visine kapare	821
6. Kaucija	821
7. Pravo zadržavanja	823
8. Avans (predujam)	827

GLAVA OSMA PRESTANAK OBLIGACIJA

1. Načini prestanka obligacija	829
2. Prestanak obligacija u srpskom pravu (pregled)	831

Odeljak prvi ISPUNJENJE

1. Pojam ispunjenja	832
2. Subjekti isplate	834
3. Ispunjenje sa subrogacijom	837
4. Predmet ispunjenja	839
5. Zamena ispunjenja (<i>datio in solutum</i>)	840

6. Predaja radi prodaje (<i>datio solvendi causa</i>)	841
7. Predmet ispunjenja novčane obaveze	842
8. Uračunavanje ispunjenja (imputacija)	845
9. Dokazivanje da je obaveza ispunjena	845
10. Mesto ispunjenja	847
11. Vreme ispunjenja	849
12. Polaganje dugovane stvari	850
13. Prodaja umesto polaganja dugovane stvari	853

Odeljak drugi

DRUGI ZAKONOM ODREĐENI NAČINI PRESTANKA OBAVEZA

1. Prebijanje (kompenzacija)	854
Pojam, svrha i vrste kompenzacije	854
1.1. Zakonska kompenzacija	855
1.1.1. Uslovi za zakonsku kompenzaciju	856
1.1.2. Osobine potraživanja koja mogu da prestanu zakonskom kompenzacijom	856
1.1.3. Izjava o prebijanju (kompenzaciona izjava)	859
1.1.4. Kada je davanje kompenzacione izjave zabranjeno?	861
1.1.5. Uračunavanje prebijanjem	862
1.2. Ugovorna kompenzacija	862
1.3. Sudska kompenzacija	863
2. Opuštanje duga	864
3. Prenov (novacija)	868
3.1. Pojam novacije	868
3.2. Subjektivna novacija	869
3.3. Objektivna novacija	871
4. Sjedinjenje (konfuzija)	875
5. Nemogućnost ispunjenja obaveze	878
6. Protek vremena i otkaz	884
6.1. Protek vremena	884
6.2. Otkaz	887
7. Smrt	889

GLAVA DEVETA

PROMENE SUBJEKATA

1. Pojam, svrha i vrste promene subjekata	893
2. Ustupanje ugovora	895
3. Ustupanje potraživanja	898
3.1. Ustupanje potraživanja ugovorom (cesija)	898
3.1.1. Pojam, poreklo i funkcija cesije	898
3.1.2. Predmet ugovornog ustupanja	901
3.1.3. Obaveštavanje dužnika	903

3.1.4.	Translativno dejstvo cesije	903
3.1.5.	Odnos ustupioca i prijemnika	904
3.1.6.	Odnos prijemnika i dužnika	905
3.1.7.	Posebne vrste ugovorne cesije	905
3.1.7.1.	Ustupanje potraživanja umesto ispunjenja	906
3.1.7.2.	Ustupanje potraživanja radi naplaćivanja	906
3.1.7.3.	Ustupanje potraživanja radi obezbeđenja	907
3.2.	Zakonsko ustupanje potraživanja	908
3.3.	Ustupanje potraživanja po odluci suda	909
4.	Promena dužnika	909
4.1.	Pojam i vrste promene dužnika	909
4.2.	Istorijski i uporednopravni kontekst	910
4.3.	Promena dužnika u sistemu ZOO	913
4.3.1.	Preuzimanje duga (interna oslobađajuća promena dužnika) ...	913
4.3.1.1.	Ugovor o preuzimanju duga	913
4.3.1.2.	Pravno dejstvo ugovora o preuzimanju duga	914
4.3.1.3.	Forma ugovora o preuzimanju duga	916
4.3.1.4.	Predmet preuzimanja	917
4.3.1.5.	Apstraktnost preuzimanja duga	918
4.3.1.6.	Prigovori preuzimaoca	918
4.3.2.	Pristupanje dugu (eksterna kumulativna promena dužnika) ...	920
4.3.2.1.	Pojam pristupanja	920
4.3.2.2.	Ugovor o pristupanju dugu	920
4.3.2.3.	Konverzija iz preuzimanja duga	922
4.3.2.4.	Primanje imovinske celine	923
4.3.3.	Preuzimanje ispunjenja	925
5.	Upućivanje (asignacija)	926
5.1.	Pojam asignacije	926
5.2.	Asignacija u sistemu ZOO	927
5.2.1.	Odnos između uputioca i upućenika	929
5.2.2.	Odnos između uputioca i primaoca uputa	930
5.2.3.	Odnos između primaoca uputa i upućenika	931
5.2.4.	Posebne vrste asignacije	931